

Základní škola Karla Vokáče Strašice, okres Rokycany

Strašice 531, Strašice 338 45, příspěvková organizace

DS: yhakup5e E-mail: reditel@skolastrasice.cz Tel: 371 793 444

<https://www.zsstrasice.rokycansko.cz> IČO: 47694815

Základní škola Karla Vokáče Strašice, okres Rokycany, příspěvková organizace

Školní preventivní strategie na období 2021/2026

Základní údaje

Název a adresa školy	Základní škola Karla Vokáče Strašice, příspěvková organizace Strašice 531 338 45 Strašice
Ředitel školy	Mgr. Martin Straka T: +420 721 300 740 E: straka@skolastrasice.cz
Školní metodik prevence	Mgr. Tomáš Koudelka T: +420 724 577 149 E: koudelka@skolastrasice.cz
Výchovný poradce	Mgr. Věra Peterková T: +420 775 666 013 E: peterkova@skolastrasice.cz

Obsah

Úvod	4
Charakteristika školy.....	4
Popis aktuálního stavu.....	6
Personální zajištění prevence.....	6
Základní cíle strategie primární prevence rizikového chování.....	7
Cílové skupiny.....	9
Způsob realizace.....	9
Metody a formy jakými budou dílčí aktivity řešeny.....	10
Vyhodnocení.....	12

Úvod

Školní preventivní strategie je součástí školního vzdělávacího programu. ŠPS je dlouhodobý preventivní program, definující dlouhodobé cíle v oblasti prevence sociálně patologických jevů, přizpůsobuje se kulturnímu a sociálnímu klimatu, struktuře školy i specifikům školy, žákovské populace i okolí školy, respektuje rozdíly ve školním prostředí.

V posledních letech můžeme pozorovat nárůst různých forem rizikového chování u dětí školního věku. Děti jsou bezpochyby nejohroženější skupinou, a proto je nezbytně nutné zahájit primární prevenci již v období školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací o jednotlivých formách rizikového chování, naslouchat jejich problémům a v neposlední řadě s nimi komunikovat.

Důležitou součástí školní preventivní strategie je MPP (Minimální preventivní program). Je zaměřen na prevenci všech sociálně patologických jevů, které se ve škole vyskytují nebo se vyskytnout mohou. Tento program je vždy na konci roku vyhodnocován. Program vychází z aktuálně platných metodických dokumentů MŠMT zaměřených na primární prevenci rizikového chování dětí a mládeže. Primární prevencí rozumíme veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům spojeným s projevy rizikových forem chování, případně s cílem minimalizovat jejich dopad a zamezit jejich rozšíření.

Charakteristika školy

Základní škola Karla Vokáče ve Strašicích je plně organizovanou školou s prvním až devátým postupovým ročníkem. Nachází se na okraji Brdské pahorkatiny v centru malebné obce Strašice s počtem cca 2.500 obyvatel, poblíž obecního úřadu. Přestože je uprostřed obce, má ve svém okolí velkou možnost pro sportovní vyžití žáků.

Škola obdržela v roce 1990 čestný název. Jedná se o spádovou školu pro okolní obce. Část žáků přichází od 1. ročníku, ostatní po ukončení 5. ročníku. V každém školním roce navštěvuje školu kolem 290 žáků převážně ve dvou paralelních třídách. Součástí školy je jídelna s možností zakoupení svačin a obědů. Děti mají příležitost navštěvovat v ranních i odpoledních hodinách mimo vyučování školní družinu.

Škola má od 1. ledna 1994 právní subjektivitu, jejím statutárním orgánem je ředitel školy, kterého do funkce jmenuje zřizovatel školy.

Budovy školy byly postaveny v letech 1973 – 1976 a tvoří jednu z dominant obce Strašice. Škola se skládá z pěti pavilonů: pavilon I. stupně

pavilon II. stupně

pavilon vedení školy

pavilon mimoškolní výchovy a školní jídelny

pavilon tělocvičny

Všechny pavilony jsou vzájemně propojeny prostornými a světlými chodbami. Nově je propojeno i první patro 1. stupně s prvním patrem stupně druhého.

Samotná výuka probíhá ve 13 kmenových třídách, které jsou doplněny odbornými učebnami. Součástí školy je prostorná tělocvična vybavená dostatečným množstvím náradí a náčiní. Škola má víceúčelové hřiště, které slouží k využití pro sportovní hry – basketbal, volejbal, malá kopaná, házená, florbal a tenis. Škola využívá také fotbalové hřiště TJ Spartaku Strašice, jehož součástí je i doskočiště. V okolí školy jsou dobré terénní podmínky pro výuku TV + možnost tělovýchovných a poznávacích vycházek a výletů. Škola prošla v roce 2004 rekonstrukcí, má nové kvalitní hygienické zázemí vybavené tekutým mýdlem a osušovači nebo papírovými ručníky. Žáci mají k dispozici v šatnách tělocvičny sprchy. Zároveň má každý žák svou šatní skříňku na ukládání převlečení a školních potřeb.

Ve všech třídách jsou nová okna a zateplená nová fasáda.

Škola je vybavena dílnou pro praktické činnosti a využívá také vlastní pozemky se skleníkem k pěstování a ošetřování plodin a rostlin.

Škola má odbornou učebnu fyziky a chemie, přírodopisu a zeměpisu, hudební výchovy, školní dílny a školní kuchyňku. Odborná učebna informatiky je vybavena výpočetní technikou pro 28 žáků s možností využití internetu. I v oblasti estetické výchovy jsou žákům k dispozici učebny výtvarné výchovy a tvořivé dílny. Ve škole funguje rovněž žákovská knihovna a čítárna.

V obci funguje Místní lidová knihovna s dětským oddělením.

V době volna a přestávek mohou žáci využívat všech prostor školy uvnitř budovy. V odpolední přestávce po souhlasu rodičů mohou opustit školu. Nově jsou chodby vybaveny stoly na stolní tenis, které jsou volně dostupné pro všechny žáky. Na prvním stupni jsou třídy doplněny koutky na hraní, velmi atraktivní je venkovní zastřešená učebna, zvláště v současné situaci. Ve škole funguje počítačová síť s možností připojení v každém kabinetu a třídě. Všichni vyučující mají kabinety vybaveny PC, které jsou zapojeny do sítě. Všechny třídy jsou již vybaveny svými PC, interaktivními tabulemi a projektory.

Škola pořádá kulturní a poznávací exkurze, zúčastňuje se pravidelně divadelních představení a akcí pro děti. Žáci naší školy se úspěšně zapojují do sportovních, humanitních, výtvarných, jazykových a jiných soutěží a olympiád. Děti mají možnost účasti na různých besedách, které probíhají jako součást vyučování. Učitelé pořádají tělovýchovné vycházky a sportovní dny pro všechny žáky. Žákům školy je dána možnost docházet do mnoha různě zaměřených zájmových kroužků. Žáci prvního stupně (3. a 4. tříd) navštěvují kurzy plavání v plaveckém bazénu v Hořovicích. Lyžařský kurz je připravován pro žáky sedmých ročníků, které, při dostatku volných míst, mohou doplnit žáci vyšších ročníků. Žáci šestých tříd jezdí vždy začátkem školního roku na adaptační kurz, kde se seznámí se svými mnohdy novými

spolužáky i se svými třídními učiteli. Škola také spolupracuje s německou partnerskou obcí Markt Hohenfels. A poslední roky mohou žáci jet autobusem navštívit anglický Londýn.

Veškeré další informace o škole lze zjistit na webových stránkách školy:
<https://www.zsstrasice.rokycansko.cz>

Popis aktuálního stavu

K rizikovým projevům chování patří především záškoláctví, šikana, kyberšikana, netolismus (závislost na tzv. virtuálních drogách) kriminalita, delikvence, vandalismus a další formy násilí, užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky) nebo například poruchy příjmu potravy.

V naší škole se nejčastěji setkáváme se záškoláctvím, daleko méně pak se šikanou nebo kyberšikanou. Je to ovlivněno délkou distanční výuky v posledních dvou letech. Škola disponuje jasně danými dokumenty a pokyny, jak se v těchto situacích mají pedagogičtí pracovníci zachovat, popř. jak jim předcházet. Primárním cílem školní preventivní strategie je zlepšení vztahů rodiče a učitele v problematice chování žáků ve třídě.

Informace o rizikových projevech chování získáváme z celé řady zdrojů. Od samotných žáků osobním sdělením nebo například anonymním dopisem, ze zápisu jednotlivých třídních učitelů z jejich třídních hodin, které probíhají vždy 1x za měsíc, v rámci konaných preventivních programů a samozřejmě z postřehů pedagogických, popř. nepedagogických pracovníků a zákonných zástupců dětí. Další informace můžeme dále získávat od OSPODU, PČR nebo SVP Plzeň.

Rizikové projevy chování se vyskytují jak v procesu výuky, tak mimo vyučování o přestávkách, případně v mimoškolních aktivitách žáků. Mezi nejčastější problémy při vyučování patří nerespektování domluvených třídních pravidel a zapomínání školních pomůcek, o přestávkách řešíme především zvýšenou četnost používání vulgárních slov, v malé míře pak slovní až fyzické napadání mezi žáky.

Personální zajištění prevence

Ředitel školy

Vytváří materiální, personální a časové podmínky pro realizaci preventivních programů. Dohlíží na jejich efektivitu. V případě potřeby se osobně podílí na preventivních aktivitách. Sleduje problémy v kontextu celé školy a realizuje personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole.

Metodik prevence

Metodicky vede a koordinuje prevenci ve škole, sestavuje minimální preventivní program a krizový plán, realizuje a vyhodnocuje preventivní aktivity, spolupracuje s vedením školy v otázkách prevence. Poskytuje informace z oblasti prevence ostatním pedagogům. Spolupracuje v závažných případech s PPP a OSPOD Rokycany – preventivní programy u dětí, zejména s neúnosnými přestupky v chování. Spolupracuje s metodikem prevence na PPP Rokycany. Zajišťuje spolupráci s odbornými organizacemi.

Výchovný poradce

Spolupracuje na realizaci preventivních aktivit, spolupracuje s vedením školy v otázkách prevence. Aktivně nabízí učitelům i žákům možnost se poradit o svých problémech. Jedná a konzultuje se sociálními orgány – SVP, PPP, OSPOD.

Pedagogové

Spolupracují na realizaci preventivních aktivit, sledují a podílejí se na řešení případného rizikového chování, spolupracují s metodikem prevence a výchovným poradcem, zákonnými zástupci. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím bakalářů, třídních schůzek, konzultací, a dalších možností komunikace.

Základní cíle strategie primární prevence rizikového chování

a) Dlouhodobý cíl

- Preventivní působení zavést do života a ve škole jako neoddělitelnou součást
- Uplatňování zásad zdravého životního stylu
- Věnovat pozornost výchově ke zdraví: vést děti k ochraně a odpovědnosti za své zdraví i zdraví ostatních
- Vyhledávat efektivní programy primární prevence, ověřování
- Vést děti k vzájemné pomoci, sounáležitosti, k respektu, toleranci, odpovědnosti za sebe i ostatní
- Využívat komunikační a informační technologie ve výuce a výchově
- Vytvořit pedagogický sbor, který se bude podílet na tvorbě plánu + vzájemná spolupráce pedagogů při řešení problémových jevů, spolupráce na akcích školy zaměřených na prevenci
- Vzdělávání pedagogů v oblasti prevence
- Spolupráce s různými institucemi zabývajícími se prevencí
- Vychovávat děti ke vztahu k lidským i materiálním hodnotám, vést je k občanské a právní odpovědnosti za své jednání

b) Střednědobý cíl

- školní preventivní strategii a Minimální preventivní program zařadit do školních vzdělávacích programů
- organizování akcí směřujících k obnovení klimatu ve třídě – sportovní akce, tematické akce, mezipředmětové akce
- zúčastňovat se celorepublikových akcí – Uklidme Česko
- zapojování rodin do života škol
- průběžné zjišťování sociálního klimatu třídy
- informování žáků o problematice rizikových projevů chování
- pokračování v realizaci adaptačních programů pro žáky 6. tříd
- organizace společných akcí pro žáky a rodiče
- organizace neformálních setkání žáků s třídními učiteli

b) Krátkodobý cíl

- Vést děti k dodržování školního řádu a domluvených pravidel
- Budovat postoje k odmítání negativních jevů ve společnosti
- Vést děti k vzájemné pomoci, ohleduplnosti, toleranci a snášenlivosti
- Úzce spolupracovat se zákonnými zástupci dětí v oblasti vzdělávání a výchovy dětí
- Využívat nabídky vhodných akcí a aktivit v obci a ve škole
- Vést děti k obraně proti manipulaci, umět se manipulaci bránit
- Preferovat sportovní a tělesné aktivity jako vhodnou činnost volného času, podporovat účast na kroužcích dle zájmu a schopností
- Podporovat vlastní aktivitu dětí (kulturní, sportovní, výtvarné soutěže apod.)
- Učit žáky takové znalosti a dovednosti, které uplatní především v praktickém životě
- Podporovat preventivní program besedami, návštěvami kulturních a společenských akcí, pořádat exkurze, besídky, výlety apod.
- Využívání komunikační a informační technologie ve výuce a výchově
- Význam volby povolání: klást důraz na význam vzdělání a pracovní aktivity
- Průběžné vzdělávání pedagogů k dané problematice
- Preferování důslednosti a jednotnosti pedagogického působení
- Posilování pozitivních vztahů mezi dětmi a dětmi a pedagogy
- Kladení důrazu na význam třídnických hodin
- Interní šetření mezi dětmi a pedagogy v rámci prevence, využít zjištěné výsledky k případným dalším preventivním opatřením
- Vyhledávat projevy možného výskytu rizikového chování a účinně reagovat na vzniklé situace

Prevence rizikového chování zahrnuje především aktivity v oblastech prevence:

- a) násilí a šikanování,
- b) záškoláctví,
- c) kriminality, delikvence, vandalismu aj. forem násilného chování,

- d) ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže,
- e) xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu,
- f) užívání návykových látek (vč. opomíjeného alkoholu a kouření), anabolik, medikamentů a dalších látek,
- g) netolismu (virtuálních drog) a patologického hráčství (gambling),
- h) diváckého násilí.
- i) komerčního sexuálního zneužívání dětí,
- j) syndromu týraných a zneužívaných dětí
- k) sekt a sociálně patologických náboženských hnutí.

Cílové skupiny

Strategie je zaměřena na všechny žáky 1. - 9. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování.

U pedagogů je další vzdělávání zaměřeno na celý tým, se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům a pedagogům bez odborné kvalifikace. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště – výchovný poradce, metodik prevence, speciální pedagog, školní psycholog.

Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče. Zvláštní pozornost je věnována skupinám rodičů tříd, kde se vyskytly negativní jevy jako šikana, nebo výskyt drog. Individuální pozornost je pak věnována rodičům žáků, u kterých byl zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu a kouření, rodičům žáků – agresorů v případech šikany.

Způsob realizace

Základními kompetencemi prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu jsou:

- zvyšování sociální kompetence – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání
- posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku
- vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon,

zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty

- formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje apod.

Klíčové vyučovací oblasti jsou:

- oblast přírodovědná - (např. biologie člověka, fyziologie, biologické účinky drog, chemické aspekty drog atd.)
- oblast zdravého životního stylu - (např. výchova ke zdraví, osobní a duševní hygieně, podmínky správné výživy, volný čas apod.)
- oblast společenskovední - (proces socializace jedince, užší a širší společenské prostředí, jedinec ve vzájemné interakci se sociálním prostředím apod.)
- oblast rodinné a občanské výchovy - (postavení rodiny ve společnosti, vedení domácnosti, správná výživa, zdravý vývoj a příprava na život, formy komunikace, zvyšování sociální kompetence dětí a mládeže, subjekty participující v oblasti prevence drog atd.)
- oblast sociálně právní - (právní aspekty drog, práva dítěte, význam a cíle reklamy apod.)
- oblast sociální patologie - (postoj společnosti ke zneužívání drog, delikventní chování, kriminalita, xenofobie, šikanování, rasismus apod.)

Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v následujících předmětech:

Rodinná výchova, výchova k občanství, přírodopis a přírodověda, vlastivěda, český jazyk, prvouka, výtvarná výchova, tělesná výchova, chemie, etická výchova a výchova ke zdraví

Metody a formy jakými budou dílčí aktivity řešeny

Program je zaměřen na:

1. – 5. ročník

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů

Základní škola Karla Vokáče Strašice, okres Rokycany

- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (například formou komunitního kruhu)
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci „ne“
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních návyků v rámci ZŽS – hygiena, životospráva, sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami
- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na včasné odhalování specifických poruch učení nebo i jiných postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- soustředěnost na včasné diagnostikování soc. - patologických problémů ve třídních kolektivech
- důraz na spolupráci s rodiči
- široká nabídka volnočasových aktivit
- ekologická výchova
- návštěvy filmových a divadelních představení, koncertů, besed apod. Účast v soutěžích výtvarných, sportovních, zdravotnických, dopravních atd. jako v předchozích letech

6. – 9. ročník

Přechod na druhý stupeň základní školy přináší řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací – změna třídního učitele, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, odchod některých spolužáků (víceletá gymnázia, sportovní třídy apod.) a příchod nových spolužáků, zvýšené nároky na objem a strukturu učiva.

Obsah programu:

- vzájemné poznávání účastníků
- vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem

Základní škola Karla Vokáče Strašice, okres Rokycany

- stanovení pravidel soužití třídní komunity
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže vyhnout se rizikovému společensky nežádoucímu chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí apod.
- začlenění nových žáků do komunity třídy
- trénink obrany před manipulací, s uměním říci „ne“
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí
- zvládání náročných fyzických duševních situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem
- upevňování vztahů v komunitě vrstevníků
- rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- nácvik efektivní komunikace na základě vlastních prožitků
- nácvik řešení zátěžových situací
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování)
- přehled životních rizik
- společenské vztahy (včetně mediální hygieny, vlivu reklamy apod.)
- modelové, projektové situace poskytující návody k řešení problémů

Vyhodnocení

Školní preventivní strategie bude detailně hodnocena po ukončení platnosti, tj. na konci školního roku 2025/2026). Každoročně bude vyhodnocován Minimální preventivní program školy. Za dané období bude analyzován výskyt řešených rizikových projevů chování na škole.

Školní preventivní strategie na roky 2021/2026 vychází z této platné legislativy:

legislativa

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha)

Zákony:

- č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících
- č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních
- č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- č. 94/1963 Sb., o rodině
- č. 218/2003 Sb., o soudnictvích ve věcech mládeže
- č. 379/2005 Sb., k ochraně před škodami působenými tabákem, alkoholem, návykovými látkami
- č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě

Vyhlášky:

- č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech při plnění povinné školní docházky
- č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních /soubor pedagogicko-organizačních opatření
- č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných
- č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání
- č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních

Metodické pokyny:

- 21291/2010-28 Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže
- 14423/99-22 Metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance
- 22294/2013-1 Metodický pokyn k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních
- 10194/2002-14 Metodický pokyn při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví

Základní škola Karla Vokáče Strašice, okres Rokycany

25884/2003-24	Metodický pokyn spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané
11691/2004-24	Metodický pokyn - Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu
13711/2001-24	Metodický pokyn ke vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení a chování
19485/2001-22	Metodický pokyn k zařazení vzdělanosti, výchova k volbě povolání
37014/2005-25	Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách zřizovaných MŠMT

Ve Strašicích 23. 9. 2021

Ředitel školy: Mgr. Martin Straka

Metodik prevence: Mgr. Tomáš Koudelka